

ความคิด และ ประสบการณ์

โดย... อติชาติ เกตตะพันธุ์

ตอนที่ 5 เฉยกันเรื่องการอ่าน

ในเมืองไทยเวลาเดินทางไปไหนมาไหน เรามักจะไม่ค่อยเห็นคนอ่านหนังสือระหว่างเดินทางมากนัก ที่พอเห็นบ้างก็จะอ่านการ์ตูนเป็นส่วนใหญ่ ที่อเมริกาเวลาเดินทางไปไหน จะเห็นคนนั่งอ่านหนังสือเวลาอรอดบ้าง นั่งอ่านหนังสือบนรถเมล์บ้าง นั่นถือเป็นเรื่องธรรมดาเท่าที่ผมเห็นด้วยตนเอง เขาอ่านหนังสือจำพวก หนังสือพิมพ์ การเมือง สิทธิสตรี ตำราเรียน ชีวิต ประวัติบุคคลสำคัญ และงานวรรณกรรมหลายประเภท มีคำถามที่น่าสนใจตรงที่ว่า อะไรทำให้เขาอ่านหนังสือกันมาก และถ้าอยากพัฒนาการอ่านยิ่งขึ้นเราควรทำอย่างไร

เหตุที่คนอ่านหนังสือกันมากก็เพราะหนังสือมีประโยชน์ต่อผู้อ่านมาก ที่ชัดเจนสำหรับผู้่านหลายคนก็คือความเพลิดเพลิน แต่สิ่งนี้จะติดกับคนที่รักการอ่านแล้ว เรายังมีประโยชน์ที่แท้จริงจากการอ่านอย่างอื่นอีก ผมอยากจะทำเสนอสักสามประการ ประการแรก **การอ่านหนังสือเป็นการสะสมความรู้ที่ดี** เราสามารถนำความรู้ไปใช้ในอนาคต เมื่อมีเหตุจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้เหล่านั้น จะได้นำความรู้นั้นไปใช้ได้ทันการณ์ ตัวอย่างเช่น นักเรียนคนหนึ่งไปเดินป่าแล้วเกิดหลงป่าขึ้นมา ถ้าหากมีความรู้จากการอ่านเรื่องการทำรังชีพในป่ามาบ้าง ก็พอจะหาทางกลับได้เอง หรือถ้าติดอยู่ในป่าก็รู้ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะปลอดภัยจากสัตว์ร้าย การอ่านตอนแรกของนักเรียนคนนี้อาจเริ่มด้วยการอยากรู้โดยไม่ได้นึกคิดว่าจะต้องนำมาใช้จริง แต่ในที่สุดมันก็เป็นประโยชน์แก่เขามาก นี่แหละครับประโยชน์ของการอ่าน

ประการที่สอง **การอ่านยังทำให้เราเข้าใจตนเอง โลก และชีวิตมากยิ่งขึ้น เป็นการทำให้เราปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น** อันจะเป็นผลดีต่อตัวผู้อ่านเองและสังคมอีกด้วย ดังเช่นเมื่อเราได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับปัญหาขยะ เราก็เข้าใจและตระหนักในปัญหานี้มากขึ้น อันเป็นแนวทางให้เราปรับปรุงพฤติกรรมในการใช้ของใช้และการทิ้งขยะต่อไป

ส่วนประโยชน์ประการสุดท้ายของการอ่านที่จะเสนอนั้นคือ **การอ่านถือเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในชีวิตหนึ่ง ช่วยทบทวนเวลาในการเรียนรู้มาก** เช่นเราอยากรู้ว่าคนทั่วโลกมีความคิดประเพณี ค่านิยมต่างกันอย่างไรร เราไม่ต้องเสียเงินและเวลาจำนวนมากกับการเดินทางไปทุกประเทศ ทั่วโลก แต่เราอาจหาความรู้เหล่านั้นได้จากการอ่านหนังสือ บทความ งานวิจัย โดยเราอาจได้ความรู้มากกว่าในประเทศทั้งหลาย เหล่านี้เองเสียอีก (ในหลายแง่มุม) จากประสบการณ์ของผมในการอ่าน

เรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียงบางท่าน พบว่าเขาได้ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เขาสนใจมานาน แต่เขาก็ต้องตะลึงเมื่อพบว่า สิ่งที่เขาศึกษา ทำความเข้าใจอยู่นั้น มีคนเขียนหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้นไว้หมดแล้ว หากเขาหนังสือเล่มนั้นตั้งแต่แรก เขาคงประหยัดเวลาเพื่อไปคิดพิจารณา และทำในเรื่องอื่นได้อีกมาก เมื่อท่านมีโอกาสพบประสบการณ์เช่นนี้ด้วยตนเอง ผมเชื่อว่าท่านจะซาบซึ้งถึงคุณค่าของการอ่านมาก ดังนั้น หากท่านกำลังสนใจหรืออยากรู้สิ่งใด จงทำตนตั้งนักปราชญ์ ด้วยการไปค้นคว้าหาหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้นมาช่วยไขข้อข้องใจของท่าน

เมื่อเราเห็นคุณค่าของการอ่าน เราก็ต้องพัฒนาการอ่านของเรา ปกติ คนเราทุกคนเป็นนักอ่าน อย่างน้อยก็อ่านการ์ตูน นิยาย หรือ หนังสือแฟชั่น นั่นก็ถือว่าการอ่านเหมือนกัน แต่ว่าการอ่านเช่นนี้ยังสามารถพัฒนาได้อีกมาก **เพราะการพัฒนาที่ดี คือการปรับตัวเปลี่ยนไปอ่านหนังสือที่มีคุณค่า มีสาระมากยิ่งขึ้น และลดการอ่านหนังสือที่ไม่มีสาระหรือมี**

สาระน้อย สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคือ “การพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุด” แล้วเราจะเห็นการเปลี่ยนแปลงในตนเองอย่างน่าประหลาดใจ **ที่ต้องระวังก็คืออย่าหลงว่าเรารู้มากแล้ว** ถ้าคิดเช่นนั้น เรา จะหยุดการพัฒนาทันที การพัฒนาการอ่านนอกจากดูว่าเราอ่านหนังสือที่มีสาระมากขึ้น เรายังมองในแง่มุมอื่นด้วย ดังเช่น เราสามารถอ่านหนังสือที่เข้าใจยากได้ง่ายขึ้น และสามารถอ่านหนังสือขนาดใหญ่ขึ้นได้จบและได้สาระครบถ้วน ซึ่งแสดงว่าเรามีความอดทนและมีสมาธิ

ในการอ่านมากขึ้น

แต่ละคนก็ชอบอ่านหนังสือแตกต่างกัน แต่มีหนังสือกลุ่มหนึ่งที่ผมอยากแนะนำให้ทุกท่านได้อ่าน ก็คือ **หนังสือพวกอัตชีวประวัติ** โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นปูชนียบุคคลของสังคม หนังสือเหล่านี้สามารถทำให้เราเห็นและเข้าใจประสบการณ์ที่เขาได้ประสบมาทั้งชีวิตในระยะเวลาอันสั้นมาก เมื่อเราได้เปรียบเทียบชีวิตของหลายบุคคล เราก็จะคิดตั้งเป้าหมายสูงสุดในชีวิตของตัวเราเองได้ เมื่อมีเป้าหมายก็ต้องพยายามเดินไปให้ถึงจุดหมายนั้น นอกจากนั้นเรายังสามารถเลือกประสบการณ์ที่ดีของบุคคลที่เราได้อ่านมาประยุกต์ใช้กับตัวเรา สิ่งใดที่เขาทำผิดพลาด เราก็ระวังหรือให้หลีกเลี่ยงเสีย ดังนั้น ชีวิตของเราก็จะสามารถพัฒนาได้เร็วมากจนเรียกว่า “ก้าวกระโดด” ที่เดียว

หนังสือพวกอัตชีวประวัติมีมาก ที่น่าสนใจมากที่สุดเล่มหนึ่งในยุคปัจจุบันคือ **“บนเส้นทางชีวิต”** ของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ที่น่าสนใจก็เพราะท่านเป็นผู้รอบรู้ในหลายศาสตร์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากและเคยทำงานกับคนกลุ่มต่าง ๆ จำนวนมาก ท่านเป็นผู้รอบรู้ทั้งการแพทย์ สาธารณสุข การเมือง การศึกษา ศาสนา การพัฒนา และอีกหลายด้าน ท่านได้

ร่วมทำงานกับนักการเมือง นักวิชาการ แพทย์ นักอนุรักษ์ องค์กรพัฒนาเอกชน ชาวบ้าน และชาวต่างประเทศในองค์กรระดับนานาชาติ เป็นต้น หนังสือเล่มนี้สามารถช่วยเปิดความคิดให้แก่ผู้อ่านได้มาก เพราะมีความคิดและประสบการณ์หลากหลาย หนังสือ "บนเส้นทางชีวิต" ยังเป็นเหตุทำให้ผมเกิดแรงบันดาลใจให้ผมเขียนคอลัมน์นี้ขึ้นมาด้วย โดยตั้งใจจะเสนอความคิดและประสบการณ์ที่ผมมี แก่ท่านผู้อ่านในลักษณะเดียวกันกับที่ผมได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ ถ้าใครมีเวลาไม่มากนักอย่างน้อยก็ควรจะได้อ่านหนังสือชุดนี้สักครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นหนังสือที่อ่านเพลินไม่เบื่อ แต่กลับได้แง่คิดมากมาย

เรากล่าวโดยสรุปว่า การอ่านนั้นให้คุณค่าต่อเรามาก ทำให้เรามีความรู้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต ทำให้เราเข้าใจตัวเองและสิ่งรอบตัวดีขึ้น และทำให้เราไม่ต้องเสียเวลาไปลองผิดลองถูกหาประสบการณ์มากมายจนเกินจำเป็น ดังนั้นจึงเป็นการคุ้มค่าง่ายๆที่เราจะมาพัฒนาการอ่านหนังสือกัน ซึ่งหลักสำคัญก็คือการเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า มีสาระยิ่งขึ้นไปอย่างไม่หยุดยั้ง ในที่สุดเราจะเห็นพัฒนาการของเราและประโยชน์ที่ได้รับอย่างชัดเจน ไม่สายเกินไปหากจะเริ่มพัฒนาการอ่านตั้งแต่วันนี้ ชีวิตเรานั้นไม่ยาวนาน หวังว่าท่านจะใช้ชีวิตได้อย่างคุ้มค่าที่สุดสมกับที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ การอ่านจัดเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยเราได้

เยาชนปางแฟน

Intro : C Em F G

คำร้อง/ทำนอง โดย...พีต้า

C Em F G

ปางแฟนของเรา สุขใจหนักหนา ธรรมชาติงามตา มีให้เราได้ชื่นชม

C Em F G

ป่าเขาของเรา ร่มเย็นเหนือใคร มีน้ำใส ๆ ไหลเป็นสายลำธาร

F Em Am Dm G C C7

พวกเรา เยาวชนปางแฟน ร่วมแรงใจรักษาป่าไม้

F Em Am Dm F (G) G (C)

พวกเรา จะรักษาโลกต่อไป ร่วมแรงใจกันทุ่มเท

C Em Am

ป่าไม้และโลกสวย เป็นไปได้ด้วยมือของเราทุกคน

F Em Am F G C F G C

ร่วมแรงใจ ของเราผองชน สร้างโลกของเราให้งดงาม (สร้างสรร โลกให้สวยงาม)